

การบริหารจัดการสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียน
สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

School Administration based on Sufficiency Economy Philosophy of the Schools under the
Bureau of Special Education Administration in the Northeastern Region

จารุรัตน์ ปลื้มชัย*

ดร.ปณิธาน วรรณวัลย์**

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพการบริหารจัดการสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียน สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 2) เปรียบเทียบความคิดเห็นข้าราชการครูที่มีต่อสภาพการบริหารจัดการสถานศึกษา ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียน สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน 3) ศึกษาข้อเสนอแนะสำหรับการบริหารจัดการสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียน สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ปีการศึกษา 2560 จำนวน 10 โรงเรียนจำนวนข้าราชการครู 148 คน ได้จากการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางสำเร็จรูปของเครซี และมอร์แกนแล้วทำการสุ่มอย่างง่ายเครื่องมือที่ใช้เก็บข้อมูลเป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับมีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ .226 - .361 ค่าความเชื่อมั่น .085 และแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลประกอบด้วย ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและการทดสอบสมมติฐานการวิจัยโดยใช้ F-test (One-Way ANOVA) ส่วนข้อมูลจากการสัมภาษณ์ใช้วิธีวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัย พบว่า

1. ข้าราชการครูเห็นว่าสภาพการบริหารจัดการสถานศึกษาตาม หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนโรงเรียน สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือโดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบ ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการบริหารบุคคล รองลงมา ได้แก่ ด้านการบริหารทั่วไป ด้านการบริหารงบประมาณ และด้านการบริหารวิชาการตามลำดับ

2. ผลการเปรียบเทียบสภาพการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียน สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน ได้แก่ ประสบการณ์น้อยกว่า 5 ปี ประสบการณ์ 5-10 ปี ประสบการณ์มากกว่า 10 ปี โดยภาพรวมแตกต่างกัน อย่างมีสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ข้อเสนอแนะต่อการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนสังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่สำคัญคือ ควรสร้างความตระหนักให้ครูเห็นความสำคัญในการสอนที่สอดแทรกหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ส่งเสริมให้ครูและนักเรียนมีส่วนร่วมในการวางแผนและการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มีกำหนดวิธีการจัดสื่อ เทคโนโลยีที่ส่งเสริมการสำคัญของกรวิจัยเพื่อพัฒนาการศึกษา เน้นการนำปัญหาที่เกิดจากสภาพจริงมาแก้ปัญหา โดยใช้วิธีการต่างๆ

คำสำคัญ: ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง, การบริหารสถานศึกษา

* ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ

** กรรมการบริหารหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ

เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา น้อมนำแนวคิดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาบูรณาการในหลักสูตรสถานศึกษา อย่างเหมาะสม มีการตรวจสอบ ติดตามประเมินผล รายงานผลการดำเนินงานตามแผนงานงบประมาณ สถานศึกษา จัดทำเอกสาร เว็บไซต์ ซีดี เพื่อเผยแพร่และประชาสัมพันธ์การดำเนินการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนให้ชุมชน และหน่วยงานอื่นได้รับทราบอย่างสม่ำเสมอ พัฒนาศักยภาพ ความรู้ของครูและ ตรวจสอบ ติดตามประเมินผล รายงานผลการดำเนินงานตามแผนงานงบประมาณสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงแก่ผู้ที่เกี่ยวข้องรับทราบ

ABSTRACT

The purposes of this research were: 1) to study the school administration based on Sufficiency Economy Philosophy (SEP) of the schools under the Bureau of Special Education Administration (BSEA) in the Northeastern Region toward the teachers' opinions, 2) to compare the opinions of the teachers toward the state of the school administration based on SEP of the schools under BSEA in the Northeastern Region classified by work experience, and 3) to study the suggestions for the schools administration based on SEP of the schools under BSEA in the Northeastern Region. The samples were 148 teachers under BSEA in the Northeastern Region in the academic year 2017. The sample size was determined according to Krejcie and Morgan's tables. The research instruments were 5-rating scale questionnaires with the discrimination range between .226-.361 and the reliability of .850 and structured interview. The statistics were percentage, mean, and standard deviation. The hypothesis was tested by employing F-test (One-Way ANOVA).

The research results showed that:

1. The state of the school administration based on SEP of the schools under BSEA in the Northeastern Region toward the teachers' opinions overall was at a high level. When considering each aspect, the highest mean scores were Personnel Administration. It was followed by the aspect of General Administration and Academic Affairs Administration, respectively.

2. The teachers who had different work experiences had the opinions toward the school administration based on SEP of the schools under BSEA in the Northeastern Region significantly different at the level of .05.

3. The suggestions for the school administration based on SEP of the schools under BSEA in the Northeastern Region: the schools should study, analyze and do the research about SEP in order to develop the instruction in a unit of Principles of SEP. The school should record the budget administration following SEP that is for the appropriate budget allocation based on SEP. The schools should have a plan for the teachers to share the knowledge about the principles of SEP together both in the schools and with other schools. That is for encouraging the teachers' broad vision and be ready to change to SEP in the future. The schools should create documents, websites, and CDs then publish and promote the implementation of SEP in the schools to the community and other organizations regularly.

Keywords : Sufficiency Economy Philosophy, School Administration based

ภูมิหลัง

ตามที่กระทรวงศึกษาธิการ ได้มีนโยบายการขับเคลื่อนปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา ในทุกระดับ เพื่อให้ ผู้บริหารองค์กร ครู ผู้บริหารสถานศึกษา บุคลากรด้านการศึกษาและนักเรียน นักศึกษา มีความรู้ ความเข้าใจในหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และสามารถนำหลักคิด หลักปฏิบัติตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มาบูรณาการในการบริหารจัดการการเรียนการสอน ตลอดจนการประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน ก่อให้เกิด ความตระหนักและฝังรากลึกภายในตนเอง และผู้อื่น อย่างยั่งยืนตลอดไป นั้น

กระทรวงศึกษาธิการในฐานะหน่วยงานหลักในการพัฒนาคนและสร้างเยาวชนให้มีคุณภาพของประเทศ ได้ตระหนักและเห็นคุณค่า ในภารกิจดังกล่าว จึงมีนโยบายในทางปลูกฝังหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงให้ผู้เรียน โดยนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาจัดเป็นหลักสูตรการเรียนการสอน แล้วนำไปใช้ในโรงเรียนสังกัดสำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) ซึ่งในระยะแรกนำไปใช้ในเขตพื้นที่การศึกษาทั้ง 175 เขตทั่วประเทศ เขตพื้นที่ละ 1 โรงเรียน เพื่อเป็นโรงเรียนนำร่อง แล้วขยายผลสู่โรงเรียนต่างๆ ทั้งนี้โรงเรียนแต่ละแห่งสามารถ ปรับเปลี่ยนรูปแบบการเรียนการสอนได้ตามบริบทในแต่ละพื้นที่ (เกียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์, 2550) อย่างไรก็ตามการ จะปลูกฝังหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงให้เด็กและเยาวชนไทยผ่านระบบการศึกษา ซึ่งเป็นมิติใหม่ให้ประสบ ผลสำเร็จอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน มิใช่เป็นนโยบายตามกระแสนิยม จะต้องอาศัยปัจจัยสนับสนุนหลายๆ ด้าน ที่สำคัญที่สุดคือ ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องให้ความสำคัญ และลงมือปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม

สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ได้สนองนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ ในการร่นอมนำหลักปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการจัดการศึกษา โดยกำหนดยุทธศาสตร์ในการพัฒนาของสำนักบริหารงานการศึกษา พิเศษ (2560-2564) ซึ่งมีเป้าประสงค์ในการปรับการเรียน เปลี่ยนการพัฒนาทักษะชีวิตและทักษะสังคมภายใต้หลัก ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และจุดเน้นการจัดการศึกษา ข้อที่ 6 สถานศึกษาเป็นศูนย์การเรียนรู้ตามแนวพระราชดำริ ได้ดำเนินการส่งเสริมและสนับสนุนการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา เพื่อให้ผู้บริหาร การศึกษา ครู บุคลากรทางการศึกษาและนักเรียนมีความรู้ความเข้าใจในหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และสามารถนำแนวคิดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มาบูรณาการในการจัดกระบวนการเรียนการสอน และการบริหารจัดการ ตลอดจนการประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน โดยมีเป้าหมายในการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง สู่การปฏิบัติในสถานศึกษาและการบริหารจัดการ การดำเนินงานเกี่ยวกับการเรียนการสอน ตลอดจนการกำหนดยุทธศาสตร์การบริหารสู่การปฏิบัติตามยุทธศาสตร์ชาติ กระทรวง ศึกษาธิการและสำนัก บริหารงานการศึกษาพิเศษ เพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ตามหลักสูตรสถานศึกษา ทำให้เด็กพิการและผู้ด้อยโอกาส ได้รับการพัฒนาคุณภาพชีวิตให้มีความสมบูรณ์ ทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ สามารถปรับตัวอยู่ร่วมกับสังคม และสิ่งแวดล้อม (สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ, 2555)

จากทิศทางการจัดการศึกษาที่ผ่านมาในอดีต รวมทั้งปรากฏการณ์ของสภาพแวดล้อมในปัจจุบัน โรงเรียนซึ่งเป็นสถานบันการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน คงต้องปรับเปลี่ยนกลยุทธ์หรือยุทธศาสตร์ในการวางแผนการจัดการศึกษา ให้เกิดปฏิสัมพันธ์กับความต้องการในการจัดการศึกษาในอนาคตโดยอาศัยกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน ผู้บริหารสถานศึกษา ถือได้ว่ามีบทบาทหน้าที่สำคัญในการนำนโยบายสู่สถานศึกษาและส่งเสริมสนับสนุนให้บุคลากร ในสถานศึกษาให้มีส่วนร่วมในการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ และบูรณาการในการจัดการ เรียนการสอน เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้ตอบสนองเป้าหมายการจัดการศึกษาในปัจจุบันและตอบสนองการปฏิรูปการจั ดการศึกษาในสถานศึกษาของตนเองได้อย่างได้ผลและเป็นไปตามนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ ดังนั้น ผู้วิจัยจึง สนใจที่จะศึกษาการบริหารจัดการสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในโรงเรียนสังกัดสำนัก

บริหารงานการศึกษาพิเศษ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เพื่อสะท้อนให้ผู้บริหารได้ทราบถึงสภาพการบริหารงาน อันอาจนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงและพัฒนาตนเองให้สอดคล้องกับยุคปฏิรูปการศึกษา รวมทั้งนำไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาการบริหารสถานศึกษา และพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอน อันจะส่งผลดีต่อคุณภาพการศึกษาให้มีประสิทธิภาพ

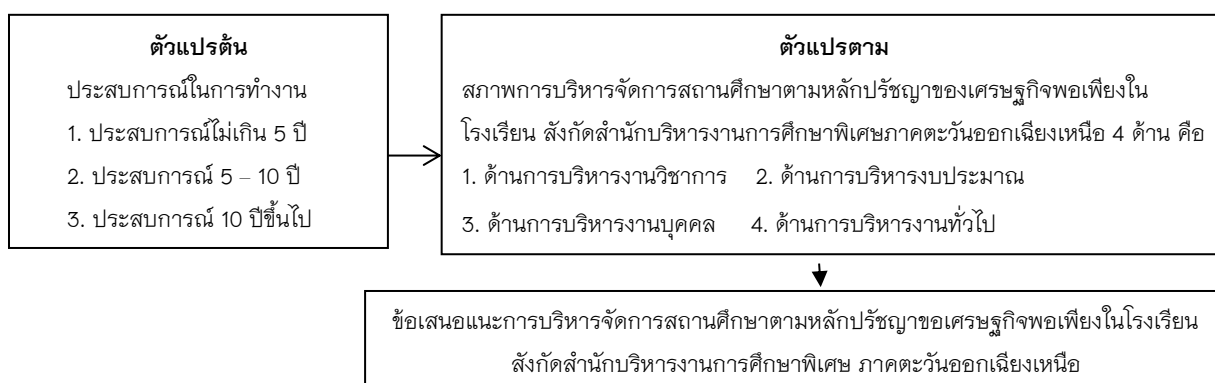
คำถามการวิจัย

1. สภาพการบริหารจัดการสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียน สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ตามความคิดเห็นของข้าราชการครูอยู่ในระดับใด
2. ความคิดเห็นข้าราชการครูที่มีต่อสภาพการบริหารจัดการสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียน สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน แตกต่างกันหรือไม่
3. ข้อเสนอแนะสำหรับการบริหารจัดการสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียน สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีอะไรบ้าง

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการบริหารจัดการสถานศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียน สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นข้าราชการครูที่มีต่อสภาพการบริหารจัดการสถานศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียน สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน
3. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะสำหรับการบริหารจัดการสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียน สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีการดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร ที่ใช้ในการดำเนินการครั้งนี้ คือ ข้าราชการครูในโรงเรียน สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ปีการศึกษา 2560 จำนวน 10 โรงเรียน จำนวนข้าราชการครูทั้งสิ้น 234 คน

2. กลุ่มตัวอย่างคือ ข้าราชการครูโรงเรียนในสังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ปีการศึกษา 2560 โดยการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตารางสำเร็จรูปของ Krejcie and Morgan (บุญชม ศรีสะอาด, 2554, หน้า 43) ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 148 คน โดยการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. แบบสอบถามการบริหารจัดการสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียน สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ จำนวน 3 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 ประสิทธิภาพการทำงานของผู้ตอบแบบสอบถาม ตอนที่ 2 ความคิดเห็นของข้าราชการครูที่มีต่อสภาพการบริหารจัดการสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียน สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ และมีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ มีค่าอำนาจจำแนก .226-.361 และมีค่าความเชื่อมั่น .850 และตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะสำหรับการพัฒนาการบริหารจัดการสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียน สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ มีลักษณะเป็นแบบปลายเปิด (Open Ended)

2. แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างเพื่อศึกษาข้อเสนอแนะในการพัฒนาการบริหารจัดการสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียน สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ตามกรอบแนวคิดการวิจัย 4 ด้าน คือด้านการบริหารงานวิชาการ ด้านการบริหารงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล ด้านการบริหารงานทั่วไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. แบบสอบถาม ผู้วิจัยนำแบบสอบถามพร้อมสำเนาหนังสืออนุญาตถึงผู้อำนวยการโรงเรียนการศึกษาพิเศษกลุ่มภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ในการเก็บรวบรวมข้อมูลข้าราชการครูทางไปรษณีย์

2. แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างผู้วิจัยดำเนินการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 10 คน ประกอบด้วย ผู้อำนวยการโรงเรียนที่มีการบริหารจัดการสถานศึกษาตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียน สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่มีประสิทธิภาพการทำงาน 10 ปี จำนวน 4 คน รองผู้อำนวยการโรงเรียน ผู้รับผิดชอบการปฏิบัติงานในการบริหารสถานศึกษาตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียน สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 3 คน ข้าราชการครูผู้รับผิดชอบการปฏิบัติงานในการบริหารสถานศึกษาตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียน สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 3 คน

สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติที่ใช้ทดสอบสมมติฐาน อ้างอิง (inferential statistics) เกี่ยวกับสภาพการบริหารจัดการสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียน สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เพื่อเปรียบเทียบระหว่างกลุ่มตัวอย่าง 3 กลุ่มใช้สถิติ F-test (One-Way-ANOVA) หากมีค่าเฉลี่ยแตกต่างกันอย่างมี

นัยสำคัญจะทดสอบรายคู่ด้วยวิธีการของเชฟเฟ (Schiff's method) เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของข้าราชการครูที่มีต่อสภาพการการบริหารจัดการสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียน สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน

2. ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ นำมาจัดหมวดหมู่ตามกรอบแนวคิดในการวิจัย โดยทำการวิเคราะห์เนื้อหา แล้วนำเสนอในพรรณนาวิเคราะห์ (Description Analysis)

สรุปผลการวิจัย

1. ข้าราชการครูเห็นว่าสภาพการบริหารจัดการสถานศึกษาตาม หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียน โรงเรียน สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณา รายด้าน ด้านที่ค่าเฉลี่ยสูงสุด คือด้านการบริหารงบประมาณ รองลงมาได้แก่ ด้านการบริหารบุคคล ด้านการ บริหารงานทั่วไป และด้านการบริหารวิชาการตามลำดับ

1.1 ด้านการบริหารวิชาการ พบว่า สภาพการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในโรงเรียน สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ด้านการบริหารวิชาการ โดยภาพรวมมี การปฏิบัติอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ น้อมนำแนวคิดหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียงมาบูรณาการในหลักสูตรสถานศึกษาอย่างเหมาะสม รองลงมา ได้แก่ 1) ดำเนินการตามแผนงาน โครงการ กิจกรรมด้านวิชาการที่ส่งเสริมการบูรณาการ หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การเรียนการสอน อย่างเหมาะสม 2) สนับสนุนการจัดสภาพห้องเรียนให้เอื้อต่อการเรียนการสอน ใช้แหล่งการเรียนรู้ในสถานศึกษา และในท้องถิ่นเพื่อประโยชน์ในการเรียนการสอนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอย่างเหมาะสม 3) วัดและ ประเมินผลด้วยวิธีการเครื่องมือที่หลากหลายครอบคลุมหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ตามลำดับ

1.2 ด้านการบริหารงบประมาณ พบว่า สภาพการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจ พอเพียงในโรงเรียน สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ใน ระดับมาก และเมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ตรวจสอบ ติดตามประเมินผล รายงานผลการ ดำเนินงานตามแผนงานงบประมาณสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงแก่ผู้ที่เกี่ยวข้องรับทราบ และ เมื่อพิจารณารายข้อรองลงมา ได้แก่ 1) การตรวจสอบ ติดตาม ประเมินผล มาพัฒนาปรับปรุง การบริหารจัดการ งบประมาณตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอย่างเหมาะสม 2) จัดสรรงบประมาณสถานศึกษา เพื่อสนับสนุน การดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอย่างเหมาะสม 3) วางแผนการจัดหางบประมาณ สนับสนุนด้านการเงิน วัสดุครุภัณฑ์เพื่อใช้ในการจัดการศึกษาของสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และ 4) วิเคราะห์ จัดทำแผนกลยุทธ์หรือแผนปฏิบัติการของสถานศึกษาให้ครอบคลุมการพัฒนาการศึกษาตามหลัก ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและวิเคราะห์ความเหมาะสมในการเสนอของงบประมาณตามลำดับ

1.3 ด้านการบริหารบุคคล พบว่า สภาพการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในโรงเรียนสังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับ มาก และเมื่อพิจารณารายข้อพบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ มีกำหนดวิธีการจัดซื้อ เทคโนโลยีที่ส่งเสริมการพัฒนาศักยภาพ ความรู้ของครูเกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ติดตาม ประเมินผลการทำงานของครูหลังจาก การผ่านการอบรมหรือดูงานด้านหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และเมื่อพิจารณารายข้อรองลงมา ได้แก่ 1) ประชุม อบรม สัมมนา ศึกษาดูงานแหล่งเรียนรู้ต่างๆ เพื่อส่งเสริมการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจ พอเพียงในการดำเนินชีวิตและปฏิบัติการกิจหน้าที่ 2) มีการวางแผนในการพัฒนาบุคลากรสู่การเรียนรู้ ในโรงเรียนให้

มีความรู้เกี่ยวกับการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และ 3) เป็นแบบอย่างที่ดีในการดำเนินชีวิตให้แก่ผู้อื่น ได้โดยยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงตามลำดับ

1.4 ด้านการบริหารทั่วไป พบว่า สภาพการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการศึกษาพิเศษ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายข้อพบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ เก็บรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์สภาพของสถานศึกษาเพื่อวางแผนดำเนินงานด้านหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอย่างเหมาะสม และเมื่อพิจารณารายข้อรองลงมา ได้แก่ 1) จัดทำเอกสาร เว็บไซต์ ซีดี เพื่อเผยแพร่และประชาสัมพันธ์การดำเนินการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนให้ชุมชน และหน่วยงานอื่นได้รับทราบอย่างสม่ำเสมอ 2) ส่งเสริมให้นักเรียนได้ค้นคว้าความรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยการใช้สื่อ เทคโนโลยีเพื่อส่งเสริมการแสวงหาความรู้ และ 3) ดำเนินงานตามนโยบายและแผนปฏิบัติการ ประจำปีที่น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาขับเคลื่อนในสถานศึกษา อย่างเหมาะสมตามลำดับ

2. การเปรียบเทียบสภาพการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการศึกษาพิเศษ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน ได้แก่ ประสบการณ์น้อยกว่า 5 ปี ประสบการณ์ 5-10 ปี ประสบการณ์มากกว่า 10 ปี โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านการบริหารวิชาการ ด้านการบริหารงบประมาณ และด้านการบริหารทั่วไป มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านการบริหารบุคคล มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไม่แตกต่างกัน

3. ข้อเสนอแนะต่อการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการศึกษาพิเศษ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือสามารถสรุปผลแยกเป็นรายด้าน ได้ดังนี้

3.1 ด้านการบริหารวิชาการ ควรสร้างความตระหนักให้ครูเห็นความสำคัญในการสอนที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ส่งเสริมให้ครูและนักเรียนมีส่วนร่วมในการวางแผนและการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง สร้างความเข้าใจเพื่อสร้างหลักสูตรท้องถิ่นบูรณาการแบบองค์รวมและมีการนำมาใช้ในการเรียน การสอน และจัดประกวดการจัดการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ทุกระดับชั้น

3.2 ด้านการบริหารงบประมาณ ควรจัดสรรงบประมาณให้สอดคล้องกับการดำเนินงานตามโครงการต่างๆ ควรใช้หลักความพอดีในการใช้จ่ายและการใช้จ่ายงบประมาณที่ได้จัดสรรมา และสถานศึกษาควรจัดให้มีการประชุมคณะกรรมการสถานศึกษาเพื่อหาแนวทางในการระดมทรัพยากรร่วมกัน

3.3 ด้านการบริหารบุคคล สร้างความรู้ความเข้าใจแก่บุคลากรทั้งผู้บริหาร ครูคณะกรรมการสถานศึกษา และส่งเสริมให้ปฏิบัติตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ควรจัดกิจกรรมต่างๆ เพื่อส่งเสริมให้บุคลากรมีความรัก ความสามัคคี และเกื้อกูลกัน และควรติดตาม ประเมินผล บุคลากรในสถานศึกษาที่ยึดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

3.4 ด้านการบริหารทั่วไป ประสานความร่วมมือกับชุมชน หน่วยงาน ส่วนราชการ เพื่อการพัฒนาอาคารสถานที่ และแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน ควรเสริมสร้างบรรยากาศและสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการเรียนรู้ ควรให้ ผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นในด้านปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียน และควรมี นโยบายในการประชาสัมพันธ์ และยกย่องบุคลากรซึ่งสามารถทำตนเป็นแบบอย่างที่ดีสอดคล้องกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงให้เป็นที่ประจักษ์

อภิปรายผลการวิจัย

1. สภาพการบริหารสถานศึกษาตามหลักหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนสังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เพราะว่าการบริหารงบประมาณ เป็นสิ่งสำคัญของการบริหารงานต่างๆ เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยเพ็ญนภา ชีรทองดี (2553) ได้ศึกษาเรื่อง การนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการบริหารจัดการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 2 ผลการศึกษา พบว่า 1) ผู้บริหารสถานศึกษาและครูมีความคิดเห็นต่อการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการบริหารจัดการของสถานศึกษา โดยรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมาก 2) ความคิดเห็นผู้บริหารสถานศึกษาและครูมีความคิดเห็นต่อการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการบริหารจัดการของสถานศึกษา จำแนกตามตำแหน่ง และประเภทของสถานศึกษา พบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งโดยรวมและรายด้าน 3) ผลการศึกษาค้นคว้าอุปสรรคและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการบริหารจัดการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 2 โดยการจัดสนทนากลุ่ม (Focus Group) ในด้านการบริหารงานทั่วไปไปยังขาดแคลนงบประมาณและขาดวิธีการในการประเมินโครงการ ด้านวิชาการพบปัญหาในการบูรณาการในการจัดการเรียนการสอนและการประเมินผล ส่วนด้านบุคลากรนั้นยังขาดความรู้ความเข้าใจในหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และสถานศึกษายังไม่ให้ความสำคัญในการดำเนินการด้านความสัมพันธ์กับชุมชน

1.1 ด้านการบริหารงบประมาณ พบว่า สภาพการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียน สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เป็นเพราะว่า มีการตรวจสอบ ติดตามประเมินผล รายงานแสดงการดำเนินงานตามแผนงานงบประมาณ สถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงแก่ผู้ที่เกี่ยวข้องรับทราบ การตรวจสอบ ติดตาม ประเมินผล มาพัฒนา ปรับปรุงการบริหารจัดการงบประมาณตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สนับสนุนการจัดสภาพห้องเรียนให้เอื้อต่อการเรียนการสอน ใช้แหล่งการเรียนรู้ในสถานศึกษาและในท้องถิ่นเพื่อประโยชน์ในการเรียนการสอนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง จัดทำทะเบียนการบริหารงบประมาณที่ใช้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงได้อย่างเหมาะสม ดำเนินงานตามแผนงบประมาณของสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยมีการเบิกจ่ายงบประมาณและใช้ทรัพยากรตามความจำเป็น สอดคล้องกับงานวิจัยของสัญญา จารุจินดา (2551) ได้ศึกษาแนวทางการบริหารจัดการในการน้อมนำแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติในโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอบึงสามพัน จังหวัดแม่ฮ่องสอน พบว่าแนวทางการบริหารจัดการในการน้อมนำแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติของโรงเรียนประถมศึกษา ทั้ง 4 ด้าน คือด้านบริหารงานวิชาการ ด้านบริหารงบประมาณ ด้านบริหารงานบุคคล และด้านบริหารทั่วไป ในภาพรวมอยู่ในระดับดีมาก ส่วนแนวทางการพัฒนาครูนั้นในด้านบริหารวิชาการควรมีการจัดประชุมทางวิชาการทุกเดือนเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้เกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง ด้านบริหารงบประมาณควรส่งเสริมให้ครูมีการวางแผนการใช้งบประมาณให้สอดคล้องกับแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ด้านบริหารงานบุคคลควรมีการจัดอบรมให้ความรู้แก่ครูในโรงเรียนเพื่อให้ครูมีความรู้ความเข้าใจหลักเศรษฐกิจพอเพียงรวมทั้งการนำไปปฏิบัติในชีวิตประจำวัน ส่วนด้านบริหารทั่วไป ควรส่งเสริมให้ครูทำงานร่วมกับชุมชนและหน่วยงานราชการอื่นที่เกี่ยวข้อง เพื่อที่จะให้ ทุกภาคส่วนนั้นมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา และยังสอดคล้องกับวิจัยของ พรทิพย์ บรรเทา (2558) ทำการศึกษาเรื่อง แนวทางการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 19 (เลย-หนองบัวลำภู) ผลการวิจัยพบว่า ด้านการบริหารงบประมาณ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีการปฏิบัติสูงสุด โรงเรียนมีการตรวจสอบ ติดตามประเมินผล

รายงานแสดงการดำเนินงานตามแผนงานงบประมาณสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงแก่ผู้ที่เกี่ยวข้องรับทราบ

2. การเปรียบเทียบสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียน สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน ได้แก่ ประสบการณ์น้อยกว่า 5 ปี ประสบการณ์ 5-10 ปี ประสบการณ์มากกว่า 10 ปี โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้เป็นเพราะว่าข้าราชการครูมีประสบการณ์ที่แตกต่างกันในการทำงานข้าราชการครูที่ทำงานมานานจะมีประสบการณ์ในการทำงานมากกว่า เพราะมีการอบรมพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง จึงมีมุมมองหรือความคิดเห็นที่แตกต่างจนนำไปสู่การดำเนินงานให้เกิดประสิทธิผลร่วมกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของบัญญัติ นันทามาลย์ (2551) ได้ทำการศึกษาสภาพการจัดการศึกษา โดยยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนในเขตอำเภอจาง จังหวัดลำปาง ซึ่งพบว่าประสบการณ์เกี่ยวกับ ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไม่มีผลทำให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของบุคลากรทางการศึกษา และสภาพการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการจัดการศึกษาของโรงเรียน แตกต่างกัน พรสกุล เขตจันทน์ (2553) ทำการศึกษาเรื่อง การบริการจัดการสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานี เขต 4 ผลการวิจัยพบว่า 1) ด้านการบริหารงานวิชาการ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาพบว่าโรงเรียนได้กำหนดนโยบายการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาโดยสอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีการนำผลการประเมินการใช้หลักสูตรสถานศึกษาเป็นข้อมูลในการพัฒนาหลักสูตรทุก 5 ปี และมีการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีเป้าหมายให้ผู้เรียนดำเนินชีวิตด้วยความไม่ประมาท 2) ด้านการบริหารงบประมาณ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาพบว่า โรงเรียนสนับสนุนงบประมาณในการดำเนินงานตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนมีการบริหารงบประมาณตามความจำเป็นและเหมาะสม โรงเรียนมีการวางแผนการจัดการใช้งบประมาณของสถานศึกษาในการดำเนินงานตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 3) ด้านการบริหารบุคคล โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาพบว่า โรงเรียนสร้างความตระหนักให้บุคลากรในโรงเรียนเล็งเห็นประโยชน์ของหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง บุคลากรในโรงเรียนมีการดำเนินชีวิตอย่างมีความสุขและภาคภูมิใจในตนเอง และบุคลากรนำความรู้เกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่ได้มาปรับใช้ในการดำรงชีวิตและ 4) ด้านการบริหารทั่วไป โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาพบว่า โรงเรียนมีการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนมีการบริหารจัดการอาคารสถานที่ได้อย่างคุ้มค่า และโรงเรียนได้รับความร่วมมือจากองค์กรและชุมชนให้มีการจัดการเรียนการสอนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 สถานศึกษาศรมมีการศึกษา วิเคราะห์ วิจัยเกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนการสอนในหน่วยการเรียนรู้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

1.2 สถานศึกษาศรมจัดทำทะเบียนการบริหารงบประมาณที่ใช้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อการจัดสรรงบประมาณจะได้เป็นไปอย่างเหมาะสมตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

1.3 สถานศึกษาศรมกำหนดแผนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ระหว่างครูภายในและภายนอกโรงเรียนเพื่อครูจะได้มีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกลพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงในอนาคตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัย ครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาวิจัยและพัฒนารูปแบบการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชนในการพัฒนาสถานศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

2.2 ควรศึกษารูปแบบทางการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนสังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ในศตวรรษที่ 21

2.3 ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนสังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ

เอกสารอ้างอิง

เกียรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. (2550). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลขององค์กร*.

เข้าถึงได้ตั้งจาก <http://www.ifd.or.th> สืบค้น เมื่อวันที่ 25 มกราคม 2561 การศึกษา บัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ.

ธนธรรม มีทอง (2552). *การบริหารจัดการสถานศึกษาตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง : กรณีศึกษา*

โรงเรียนบ้านร่องแซง. การศึกษาค้นคว้าอิสระ ศษ.ม. ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

บุญชม ศรีสะอาด. (2554). *การวิจัยเบื้องต้น*. พิมพ์ครั้งที่ 9. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.

บัญญัติ นนทามาลย์. (2551). *สภาพการจัดการศึกษาโดยยึดหลัก ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียน*

ในเขตอำเภอกวาง จังหวัดลำปาง. (การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง ศษ.ม. พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยนเรศวร..

พรทิพย์ บรรเทา. (2559). *รูปแบบการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา*

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 19 (เลย-หนองบัวลำภู). สืบค้น

เมื่อวันที่ 8 มีนาคม 2561, จาก<https://edu.msu.ac.th/ncer/fullpaper/paper/N28.pdf>

พรสกุล เขตจันทน์. (2553). *การบริหารจัดการสถานศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษา*

ชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษายุทธธาณี เขต 4. วิทยานิพนธ์ ค.ม. ขอนแก่น :

มหาวิทยาลัยขอนแก่น

เพ็ญญา อีรทองดี. (2553). *การนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการบริหารจัดการของ*

สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราษบุรี เขต 2. ปริญญา ค.ม. จังหวัดราชบุรี:

มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง.

ศรประภา พงษ์หัตถาศิลป์. (2557). *การบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียน*

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร. กรุงเทพฯ : สถาบันบัณฑิตพัฒนศาสตร์.

สัญญา จารุจินดา. (2551). *แนวทางการบริหารจัดการในการน้อมนำแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติใน*

โรงเรียนประถมศึกษา อำเภอชุมยวม จังหวัดแม่ฮ่องสอน. วิทยานิพนธ์ ค.ม. เชียงราย:

มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.

สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ. (2550). *การจัดการศึกษาพิเศษเพื่อเด็กพิการและด้อยโอกาส ปีงบประมาณ 2551.*

กรุงเทพฯ: สำนักฯ.

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2551). *แผนพัฒนาสุขภาพแห่งชาติในช่วง*

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550-2554), กรุงเทพฯ : สำนักพัฒนา

สังคมและคุณภาพชีวิต.